

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Konverze N>A v současné italštině

Diplomandka: Bc. Petra Vrbatová

Pracoviště: Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Rozsah: 80 stran vč. bibliografie + vlastní přílohy, celkem 142 stran

Konverze typu N>A je v rámci současné italské slovtvorby diskutovaným a kontroverzním tématem. Petra Vrbatová se do této diskuse svou prací zapojila a pokusila se ve vlastním výzkumu s využitím lexikografických i korpusových nástrojů najít a představit argumenty směřující k verifikaci stávajících teorií.

V úvodních kapitolách se diplomantka vyrovnává s heterogenními teoretickými přístupy k této problematice a relativně přehledně představuje a vymezuje základní terminologii, tj. konverze, transpozice, nulová derivace, juxtapozice. Vychází přitom vesměs z neaktuálnějších sekundárních pramenů. Správně si mj. všímá, že např. termín *atributivní kompozitum* je v závislosti na prameni užíván ve dvou různých významech (s. 26). Nakonec se kloní k přístupu a terminologii Marca Baroniho (s. 29), který subordinační kompozita typu N-N rozděluje na argumentová, grounding a atributivní; u posledně jmenovaného typu se pak Petra Vrbatová pokusí navrhnout ještě jemnější odlišení, které by vzalo v úvahu možnost analyzovat některá Baroniho „atributivní kompozita“ jako pravidelné syntaktické sekvence N-A, v nichž druhý člen prošel slovnědruhovou konverzí (N>A). Za tímto účelem navrhuje čtyři syntaktické testy (s. 35-36) – tj. distribuce (spojitelnost N2 s různými N1), flexe N2, vnitřní modifikace N2 a možnost koordinace N2 s adjektivem – které následně aplikuje na excerpovaný vzorek.

Vzorek potenciálně transponovatelných jmen excerpovala ze slovníku Zingarelli (2011), přičemž se zaměřila pouze na *lemmi fondamentali*. Výsledný vzorek roztrídila podle klasifikace A. M. Thorntonové, díky čemuž mohla téměř tři čtvrtiny vzorku popsat souhrnně na základě příslušnosti k nějakému typu (číslovky, toponyma, světové strany, nepřizpůsobené výpůjčky, barvy, idiomy a různá označení osob). Teprve zbývající čtvrtinu vzorku (tzv. základní soubor) bylo třeba popsat podrobněji a individuálně uvedenými testy. Zde autorka vymezila skupinu jmen, která tvoří syntagmata N-A a jmen tvořících atributivní kompozita.

Na předkládané diplomové práci je třeba ocenit využití nejaktuálnější bibliografie a pečlivou, metodickou excerpční práci. Kritické připomínky se pokusím shrnout v následujících bodech:

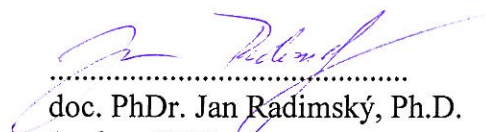
- a) Autorka uvádí v práci řadu citací ze sekundární literatury ve vlastním překladu. Při překládání se však dopustila řady významových posunů, které mění smysl originálu: např. hned na s. 7 – *ukazuje, jak konverze pracuje se změnou kategorie* (místo *ukazuje, že konverze způsobuje změnu kategorie*).
- b) Interpretace kontextualizovaných výskytů z korpusu je v některých případech nesprávná. Např. u nepřizpůsobených výpůjček (s. 44) nelze jako výstupy italských morfologických operací chápat vypůjčená anglická kompozita typu *general manager, team manager, file manager, wine bar, snack bar* apod. Podobně v příkladu (...) *è uno scrittore bravissimo che sposa in egual misura fantasia e tecnica* (s. 65) nejsou podtržená slova příkladem koordinace N2 s adjektivem (N1-N2-e-A). Kompozita jako *terra terra* (s. 66) nelze (v tomto případě ani v jednom z významů) hodnotit jako sekvence N-A; zde naopak kontext chybí.

- c) Nerozumím, proč činitelská jména rozdělila autorka do skupin (i) se zakončením na *-ista* a (ii) se zakončením na *-tore*, přičemž k této druhé skupině připojila i jinak zakončená činitelská jména (s. 47-49).
- d) U skupiny barev (s. 49-51) by v případech typu *verde acqua* (jako *vestito verde acqua*) nemohlo jít o transpozici N>A u *acqua*; pokud bychom tu vůbec uvažovali o transpozici, pak spíše o typu N>Adv. Spojení typu *le verdi acque* patří opět do jiné kategorie.
- e) Nepřesnosti najdeme i u kategorie idiomů (s. 51 a násl.); např. *lira v cambio lira* a *uccello lira* je jiný, homonymní lexém.
- f) Rozdělení základního souboru na syntagmata a atributivní kompozita není dostatečně zřetelně vymezeno. K metaforickým posunům N2 dochází v obou případech, jak autorka ukazuje. Proč je např. *lumaca* řazeno mezi atributivní kompozita, třebaže – kromě metaforického posunu – vykazuje v korpusu i variabilní kolokabilitu (*posta / processo / treno / tir / bus / taxi / pullman / modem ... lumaca*)?

Po formální stránce práce splňuje náležité předpoklady. Práce by zasloužila revizi po stránce pravopisné (zejm. interpunkce), chyby najdeme i v italském résumé. Kuriózní začátečnické chyby najdeme v závěrečné bibliografii (s. 79-80): *Guevara* a *Pirelli* jsou spoluautory položky č. 1 (uvedeni jako jméno nakladatele či místa vydání), položka č. 11 má – kromě jména autorů – všechny údaje uvedené chybně. U významného lingvisty Tullia de Maura (č. 23) autorka zaměnila jméno a příjmení.

Závěr:

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako **velmi dobrou**.

 doc. PhDr. Jan Radimský, Ph.D.
 (vedoucí DP)

V Českých Budějovicích, dne 5. června 2012